

Olsztyn, 8 grudnia 2023 r.

Wydział Finansów i Kontroli
FK-IV.431.13.2023

Szanowna Pani
Barbara Kuźmicka-Rogała
Starosta Mrągowski
ul. Królewiecka 60A
11-700 Mrągowo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Mrągowie, ul. Królewiecka 60A, 11-700 Mrągowo, NIP: 7421843679, REGON: 510750373.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Finansów i Kontroli Warmińsko- Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie:

Michał Wasilewski – starszy inspektor wojewódzki; przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 23/2020, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie pisemnych imiennych upoważnień do kontroli nr FK-IV.0030.767.2023 z dn. 11 września 2023 r. oraz FK.IV.0030.867.2023 z dn. 10 października 2023 r., wydanych przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Radosław Gazda – starszy inspektor wojewódzki; członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 9/2019, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie pisemnych imiennych upoważnień do kontroli nr FK-IV.0030.768.2023 z dn. 11 września 2023 r. oraz FK.IV.0030.868.2023 z dn. 10 października 2023 r., wydanych przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

[akta kontroli poz. 3, 6-7, 12, 19-20]

Kontrolę przeprowadzono w dniach 23 października – 17 listopada 2023 r. co zostało odnotowane w książce kontroli Urzędu pod pozycją nr 5/2023.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji zadań Starosty wynikających z ustawy o fundacjach. Okres objęty kontrolą: od dn. 1 stycznia 2019 r. do dn. 31 sierpnia 2023 r.

[akta kontroli poz. 3,16, 26]

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym, tj. w dniach 23 - 24 października rozpoczęto czynności kontrolne w Urzędzie (zapoznanie się z przygotowaną dokumentacją na miejscu w jednostce, sporządzenie dokumentacji fotograficznej, przyjęcie ustnych wyjaśnień od pracownika). W pozostałe dni kontrola była prowadzona zdalnie, bez osobistej obecności kontrolerów w Urzędzie, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych okazano legitymacje oraz upoważnienia do kontroli, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazywania.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dn. 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz.U. 2020 poz. 224), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dn. 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 190), w związku z art. 15a ust. 2 ustawy o fundacjach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166, dalej „FundU”).

[akta kontroli poz. 3, 12]

W okresie objętym kontrolą oraz w czasie prowadzonych czynności kontrolnych kierownikiem kontrolowanej jednostki była Pani **Barbara Kuźmicka-Rogala** – Starosta w kadencji 2018 - 2024 r.

Osobą odpowiedzialną za realizację zadania objętego kontrolą była Pani [REDAKTOWANE] – [REDAKTOWANE].

Zgodnie z treścią § 8 ust. 4 pkt 5 Regulaminów, Starostwa sprawuje nadzór nad Centrum Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (wcześniej Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego). Natomiast zgodnie Regulaminem (§ 13 starego oraz § 12 nowego), Naczelnicy kierują pracą podległych sobie wydziałów.

Osobami bezpośrednio nadzorującymi działania Centrum Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego byli:

- [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE];

- Pani **Barbara Kuźmicka-Rogala** - Starosta Mrągowski (z powodu braku naczelnika - nadzór bezpośredni w okresie od 1 sierpnia 2020 r. do 30 września 2021 r);

- [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE].

[akta kontroli poz. 21-24, 25, 31-32]

Starosta upoważnił [REDAKTOR] do udzielania informacji w zakresie prowadzonej kontroli.

[akta kontroli poz. 28]

Ustrój powiatu mrągowskiego określa statut stanowiący załącznik do uchwały nr X/52/2015 z dn. 15 września 2015 r. Rady Powiatu w Mrągowie, w sprawie uchwalenia Statutu Powiatu Mrągowskiego (z późn. zm.).

Starostwo Powiatowe w Mrągowie w okresie objętym kontrolą funkcjonowało na podstawie dwóch regulaminów organizacyjnych tj.:

- 1) stanowiącego załącznik do uchwały nr 5/43/2018 z dn. 18 grudnia 2018 r. Zarządu Powiatu w Mrągowie, w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Mrągowie,
- 2) stanowiącego załącznik do uchwały nr 151/1010/2021 z dn. 25 czerwca 2021 r. Zarządu Powiatu w Mrągowie, w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Mrągowie.

Z informacji przekazanej przez Starostę pismem CBIŻK.513.1.2023 z dn. 13 października 2023 r. wynika, że nadzór nad fundacjami pozostaje w zakresie działania Centrum Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (dawniej Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego).

Analiza zapisów regulaminów nie daje jednak podstaw do przyjęcia, że zadania polegające na sprawowaniu nadzoru nad fundacjami formalnie są przypisane do wskazanej jednostki organizacyjnej. Zapisy obu regulaminów (§ 22 pkt 18 dawnego oraz § 21 pkt 18 aktualnego) stanowią, że do zadań Centrum Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego/Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego należy prowadzenie ewidencji stowarzyszeń. Oba regulaminy nie zawierają żadnych zapisów dotyczących prowadzenia spraw związanych z fundacjami. Zakresy czynności pracownika realizującego zadanie zawierały z kolei zapis „*prowadzenie ewidencji stowarzyszeń i fundacji oraz przeprowadzanie wszelkich procedur z tym związanych*”. Kwestie te nie podlegają ocenie jednak wymagają poprawienia.

[akta kontroli poz. 21, 33, 34,

<https://www.bip.powiat.mragowo.pl/p,23,statut-powiatu>]

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- 1) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 sierpnia 2023 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu mrągowskiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 2) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 sierpnia 2023 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze właściwości powiatu mrągowskiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

- 3) Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji (zawiadomienie sądu o wpisaniu fundacji do KRS, aktualny statut fundacji).
- 4) Nadzór Starosty nad działalnością fundacji (art. 12 FundU) pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (sprawozdanie z działalności, korespondencja z fundacjami).
- 5) Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów (analiza przedmiotu i zakresu działalności, odpis z rejestru przedsiębiorców KRS, analiza danych z rocznego sprawozdania).
- 6) Nadzór Starosty nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.
- 7) Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.
- 8) Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).
- 9) Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 dalej „TerroryzmU”) - (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Postępowaniem kontrolnym objęto 100% dokumentacji z ww. okresu.

Bieżąca kontrola była pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Mrągowie.

[akta kontroli poz. 26]

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **negatywnie**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

I. Stan faktyczny ustalony w toku kontroli.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu mrągowskiego działały łącznie 33 fundacje. Starosta prowadził dla nich osobne teczki których zawartość wygląda następująco.

1. **Fundacja „Rodowo”** (KRS 199047) nabyła osobowość prawną w marcu 2004 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut oraz oświadczenie z 30 stycznia 2019 r., że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO. Fundacja złożyła także sprawozdanie z działalności fundacji oraz sprawozdanie finansowe za 2018 r. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
2. **Fundacja „Zwierzęta Eulalii”** (KRS 38479) nabyła osobowość prawną w sierpniu 2001 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. Brak aktualnego statutu po ostatniej zmianie w 2010 r. - organ dysponuje tekstem jednolitym statutu z 2001 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, sprawozdania finansowe, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
3. **„Fundacja Mikołajki”** (KRS 139628) nabyła osobowość prawną w listopadzie 2002 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się oświadczenie z 21 grudnia 2018 r., że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO. Brak aktualnego statutu po ostatniej zmianie z 2016 r. - organ dysponuje tekstem statutu z 2001 r. (stanowiącym załącznik do pisma z 29 września 2015 r.) W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, sprawozdania finansowe, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
4. **Fundacja Krąg Kulturowy Jakubowo** (KRS 35442) nabyła osobowość prawną w sierpniu 2001 r. W teczce znajduje się oświadczenie z 1 lutego 2019 r., że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO wraz z informacją o nieprowadzeniu działalności od 2003 r. i działaniach zmierzających do likwidacji. Brak aktualnego statutu (z 1992 r.) – fundacja w 2005 r. poinformowała że nie posiada swojego statutu z powodu pożaru. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, sprawozdania finansowe, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, próby uzyskania statutu z sądu rejestrowego, itp.).
5. **„Fundacja Motoszansa”** (KRS 363704) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2010 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2010 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).

6. „Fundacja Inkubator Kreatywności” (KRS 478888) nabyła osobowość prawną w październiku 2013 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2013 r. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, sprawozdania finansowe, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
7. Fundacja Ten Czas (KRS 539986) nabyła osobowość prawną w styczniu 2015 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2018 r. oraz oświadczenie z 9 stycznia 2019 r., że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
8. Fundacja Kotakles (KRS 574365) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2015 r. W teczce znajduje się nieaktualny statut z 2015 r. (nieobejmujący zmiany z listopada 2015 r.). Podmiot od stycznia 2021 r. znajduje się w likwidacji. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
9. Fundacja My Mazury (KRS 520157), nabyła osobowość prawną we wrześniu 2014 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2022 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, sprawozdania finansowe, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
10. Fundacja Serapian (KRS 614743) nabyła osobowość prawną w kwietniu 2016 r. wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2013 r. oraz wadliwe oświadczenie z 7 stycznia 2019 r., dot. przyjmowania i dokonywania płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO (w oświadczeniu według wzorca nie określono odpowiednich oświadczeń). Brak dowodu aby organ wezwał fundację do poprawienia tego oświadczenia. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, sprawozdania finansowe, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
11. Fundacja Ordynacja Rodziny Varisella (KRS 565731) nabyła osobowość prawną w lipcu 2015 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców (działalność zawieszona od stycznia 2020 r.). W teczce znajduje się aktualny statut z 2016 r. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).

12. **Fundacja Stawiam na Rodzinę** (KRS 627222) nabyła osobowość prawną w sierpniu 2016 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2016 r. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
13. **Fundacja Aquasport** (KRS 649934) nabyła osobowość prawną w grudniu 2016 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2016 r. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
14. **Fundacja Elf** (KRS 510151) nabyła osobowość prawną w maju 2014 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2017 r. oraz oświadczenie z 31 stycznia 2019 r., że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
15. **Fundacja Inicjatyw Lokalnych „Integra”** (KRS 695754) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2017 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2017 r. oraz oświadczenie z 14 stycznia 2019 r., że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
16. **Fundacja Alternatywnej Edukacji ALE** (KRS 431878) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2012 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2017 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
17. **Fundacja Ostroja Cudnochy”** (KRS 712129) nabyła osobowość prawną w styczniu 2018 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2017 r. oraz wadliwe oświadczenie z 30 stycznia 2019 r., dot. przyjmowania i dokonywania płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO (w oświadczeniu według wzorca nie określono odpowiednich oświadczeń). Brak dowodu aby organ wezwał fundację do poprawienia tego oświadczenia. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
18. **Fundacja Pro Mazury Polska** (KRS 727717) nabyła osobowość prawną w kwietniu 2018 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2018 r. oraz oświadczenie z 21 grudnia 2018 r.,

że fundacja nie przyjmuje i nie dokonuje płatności w gotówce równej lub przekraczającej 10.000 EURO W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).

19. **Fundacja Zaczarowany Ogród** (KRS 580322) nabyła osobowość prawną w sierpniu 2020 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców W teczce znajduje się aktualny statut z 2023 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
20. **Fundacja Złap Rozwój** (KRS 855048) nabyła osobowość prawną w sierpniu 2020 r. wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2020 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
21. **Fundacja Owczarstwo Polskie** (KRS 854144) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2020 r. wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się statut z 2020 r W styczniu 2021 r. podmiot zmienił siedzibę (woj. Lubelskie).
22. **Fundacja Webdone** (KRS 861491) nabyła osobowość prawną w październiku 2020 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2020 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
23. **Fundacja REI Rehabilitacja Edukacja Integracja** (KRS 907453) nabyła osobowość prawną w czerwcu 2021 r. W teczce znajduje się aktualny statut z 2022 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
24. **Fundacja „Zdecydowanie My”** (KRS 930724) nabyła osobowość prawną w styczniu 2022 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W teczce znajduje się aktualny statut z 2022 r.
25. **Fundacja Hydro-Polis** (KRS 952223) nabyła osobowość prawną w marcu 2022 r. W aktach znajduje się aktualny statut z 2022 r.
26. **Fundacja CIIG - Cyber Intelligence and Investigation Group** (KRS 968454) nabyła osobowość prawną w styczniu 2022 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W aktach znajduje się aktualny statut z 2022 r.
27. **Fundacja Głos Kobiet Ukrainy** (KRS 979282) nabyła osobowość prawną w kwietniu 2022 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W aktach znajduje się aktualny statut z 2022 r.

28. **Fundacja Dążyć do Celu Terapia Rozwój i Aktywizacja Osób z Niepełnosprawnością** (KRS 973748) nabyła osobowość prawną w czerwcu 2022 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców W aktach znajduje się aktualny statut z 2022 r.
29. **Fundacja Fructus** (KRS 545916) nabyła osobowość prawną w lutym 2015 r. Organ nie miał wiedzy o istnieniu ww. fundacji, a informację o jej działalności pozyskano w 2022 r. przy okazji wystąpienia o dotację. Pracownik wyjaśnił że nigdy nie uzyskano z sądu rejestrowego zaświadczenia o wpisie do KRS ani statutu. Wobec powyższego we wrześniu 2022 r. wystąpiono do sądu o nadesłanie statutu tej fundacji lecz wnioski takie podlegały opłacie 100 zł. Aby zminimalizować koszty nadzoru, aktualny statut uzyskano bezpośrednio od fundacji. W aktach brak jest innej dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).
30. **Fundacja Przystań** (KRS 991252) nabyła osobowość prawną we wrześniu 2022 r. W aktach znajduje się aktualny statut z 2022 r.
31. **Fundacja Akademia 3X3** (KRS 999849) nabyła osobowość prawną w listopadzie 2022 r. W aktach znajduje się aktualny statut z 2022 r.
32. **Fundacja Invenio Masuria** (KRS 1016066) nabyła osobowość prawną w marcu 2023 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców W aktach znajduje się aktualny statut z 2023 r.
33. **Fundacja Homo Aviator (do 09.2023 jako Fundacja Na Rzecz Rozwoju Turystyki Aktywnej)** (KRS 585727) nabyła osobowość prawną w listopadzie 2015 r., wpisana jest także do Rejestru Przedsiębiorców. W aktach znajduje się aktualny statut z 2023 r. W aktach brak jest dokumentacji świadczącej o realizacji nadzoru w okresie objętym kontrolą (sprawozdania roczne, uchwały, oświadczenia, pisma kierowane do fundacji w trybie nadzoru, itp.).

[akta kontroli poz. 27, 30]

Ustalenia szczegółowe:

1. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 sierpnia 2023 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu mrągowskiego; zmiany w stanie fundacji w okresie 2019 - 2023 r.

Przed rozpoczęciem kontroli, Dyrektor Wydziału Finansów i Kontroli, w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, pismem z dn. 11 września br., znak: FK-IV.431.13.2023, zwrócił się do Starosty Mrągowskiego o nadesłanie wykazu fundacji znajdujących się pod nadzorem Starosty w latach 2019 - 2023. Z pisma Starosty znak: CBIŻK.513.1.2023 przekazanego przed rozpoczęciem kontroli oraz z ustaleń kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą na terenie powiatu szczycieńskiego działały łącznie 33

fundacje. Z tej liczby, na dzień 31 sierpnia 2023 r. pod nadzorem Starosty pozostawały 32 fundacje albowiem 1 fundacja zmieniła siedzibę. W toku kontroli przedłożono prowadzony wykaz fundacji zawierający ich nazwę, adres i nr rejestrowy KRS. Wykaz zawiera także dane fundacji które zmieniły siedzibę i nie podlegają już nadzorowi Starosty Mrągowskiego.

Starosta posiada wiedzę na temat ilości nadzorowanych fundacji oraz prawidłowo prowadził ich ewidencję. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

[akta kontroli poz. 4, 22, 27]

2. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 sierpnia 2023 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu szczycieńskiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

Stosownie do treści art. 15a FundU, w stosunku do fundacji korzystającej ze środków publicznych i prowadzącej działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze właściwości miejscowej samorządu powiatowego, starosta wykonuje uprawnienia wynikające z przepisów art. 12-15 FundU. Wskazać należy, że ww. regulacja odnosi się do fundacji które objęte są nadzorem właściwego miejscowo „swojego” starosty (innego niż Starosta Mrągowski), posiadają ogólnopolski zasięg działania i dodatkowo korzystając ze środków publicznych, działają „gościnnie” na obszarze - w tym przypadku - powiatu mrągowskiego. W zasadzie nie istnieją skuteczne mechanizmy dające staroście możliwość powzięcia wiadomości o działalności takiej fundacji na jego obszarze. Możliwe jest oczywiście, że starosta taką informację poweźmie przypadkiem, np. udzielając takiemu podmiotowi dotacji bądź też uzyskując w jakiś inny sposób wiedzę o takiej działalności (np. reklama, ulotki, pismo od fundacji, itp.). Mając taką ewentualną wiedzę starosta winien objąć fundację odpowiednim nadzorem.

Z pisma Starosty Mrągowskiego znak: CBiZK przekazanego przed rozpoczęciem kontroli wynika, że Starosta nie posiada wiedzy na temat „obcych” fundacji korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze powiatu mrągowskiego w latach 2019-2023. W ww. piśmie wskazano 2 fundacje, jednakże mają one siedzibę na obszarze powiatu mrągowskiego zatem nie podlegają nadzorowi określonymu w art. 15a FundU. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 21]

3. Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji.

Stosownie do treści art. 9 ust. 2 FundU, o wpisaniu fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd zawiadamia ministra właściwego ze względu na zakres jego działania oraz

cele fundacji, zwanego dalej „właściwym ministrem” oraz właściwego ze względu na siedzibę fundacji starostę, przesyłając jednocześnie statut.

Kontrola wykazała, że nie we wszystkich aktach fundacji, działających na terenie powiatu szczywieńskiego, znajdują się aktualne statuty. Na 33 fundacje poddane kontroli, w 3 nie ma aktualnych statutów:

- 1) Fundacja Zwierzęta Eulalii – w aktach jest statut z 2001 r. natomiast z odpisu KRS 384789 wynika, że kolejne zmiany statutu następowały w 2004 i 2010 r. W aktach brak jest dowodów wskazujących że organ z własnej inicjatywy monitorował zmiany dokonywane w fundacji.
- 2) Fundacja Mikołajki – w aktach jest statut z 2001 r., natomiast z odpisu KRS 139628 wynika, że kolejne zmiany statutu następowały w 2004 i 2010 r. W aktach brak jest dowodów wskazujących że organ z własnej inicjatywy monitorował zmiany dokonywane w fundacji.
- 3) Fundacja Krąg Kulturowy Jakubowo - w aktach nie ma żadnego statutu. Z rejestru KRS 35442 wynika, że statut został uchwalony w 1992 r. Fundacja w 2005 r. poinformowała, że nie posiada swojego statutu z powodu pożaru. W aktach brak jest dowodów wskazujących że organ z własnej inicjatywy podejmował próby uzyskania ww. statutu z sądu rejestrowego.

Zgromadzone dokumenty w przeważającej większości stanowiły wystarczającą bazę wyjściową do prowadzenia nadzoru pod kątem podstaw prawnych działania fundacji. Organ gromadził zaświadczenia o dokonaniu wpisu przesyłane przez sąd rejestrowy oraz statuty.

Jak wynika z przedłożonej dokumentacji, organ z własnej inicjatywy nie monitorował jednak zmian następujących w fundacjach, wobec czego nie występował do nich bądź do sądu, o nadesłanie stosownych dokumentów (np. aktualnych statutów). Posiadana dokumentacja (zaświadczenia o dokonaniu wpisu wraz z postanowieniami oraz statuty) była przesyłana z urzędu przez sąd rejestrowy. Jedynie w przypadku fundacji Fructus podjęto skuteczne działania w kierunku uzyskania statutu.

Prawidłowy nadzór w tym zakresie powinien polegać m.in. na regularnym monitorowaniu zmian zachodzących w statutach fundacji, co wymaga od organu nadzoru podjęcia aktywności w tym zakresie. Monitorowanie takie jest możliwe np. za pomocą przeglądarki KRS. W przypadku nienadesłania aktualnego statutu przez sąd rejestrowy, organ nadzoru może i powinien, wystąpić o jego przekazanie do fundacji. Niewystarczające jest jedynie bierne oczekiwanie na nadesłanie dokumentacji przez sąd lub fundację.

Nieposiadanie aktualnej dokumentacji potwierdzającej podstawy prawne działania fundacji, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 w zw. z art. 5 ust. 1 FundU. Przyczyną nieprawidłowości jest nienależyte wykonywanie obowiązków służbowych.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadania objęte kontrolą oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

[akta kontroli poz. 21, 27]

4. Nadzór Starosty nad działalnością fundacji pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (art. 12 FundU).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 FundU, o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek właściwego ministra lub starosty. Starosta posiada uprawnienia analogiczne do uprawnień właściwego ministra, z tym, że fundacje nie mają obowiązku składania starostom sprawozdań ze swojej działalności. Fundacje mają obowiązek (poza wyjątkiem określonym w art. 12 ust. 2a FundU) corocznego sporządzania merytorycznego sprawozdania ze swojej działalności, obejmującego najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych. Sprawozdanie fundacja składa do właściwego ministra.

Szczegółowy zakres informacji jakie musi zawierać sprawozdanie został określony w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36 – dalej jako „rozporządzenie”). Zawarte są w nim wszelkie dane, na podstawie których organ nadzoru jest w stanie wstępnie ocenić, czy działalność fundacji jest zgodna z przepisami prawa, statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

W związku z powyższym starosta realizujący nadzór, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 15a ust. 2 FundU), powinien corocznie podejmować wszelkie niezbędne i adekwatne środki zmierzające do uzyskania wiedzy na temat działalności danej fundacji. Najprostszym działaniem nadzorczym jest zapoznanie się ze sporządzonym sprawozdaniem. Co prawda fundacje nie mają obligatoryjnego obowiązku przekazywania sprawozdań staroście, muszą je jednak udostępniać do publicznej wiadomości (art. 12 ust. 3 FundU). Możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinno to nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane (§ 5 ww. rozporządzenia). Starosta może zatem monitorować strony internetowe fundacji na których często są zamieszczane sprawozdania, bądź zwrócić się o wskazanie miejsca jego upublicznienia. W ramach przysługujących uprawnień nadzorczych może także zwrócić się o przesłanie sprawozdania.

W dn. 24 października 2023 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracownika – [REDAKTOWANE], o następującej treści:

Pytanie 1: W jaki sposób pozyskiwała Pani informacje o działalności fundacji w latach 2019-2023?

Odpowiedź 1: Na podstawie dokumentacji z KRS.

Pytanie 2: Czy i w jaki sposób zapoznawała się Pani z corocznymi sprawozdaniami fundacji w latach 2019-2023?

Odpowiedź 2: Nie wszystkie fundacje nam przekazały sprawozdania. Zapoznawaliśmy się z tymi które nam przesłano.

Pytanie 3: Czy i w jaki sposób (w latach 2019-2023) podejmowała Pani działania nadzorcze ukierunkowane na przekazanie staroście corocznych sprawozdań?

Odpowiedź 3: Nie były prowadzone takie działania.

Pytanie 4: Czy w latach 2019-2023 zwracała się Pani do fundacji o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań oraz w jaki sposób egzekwowano realizację obowiązku ich udostępnienia do publicznej wiadomości?

Odpowiedź 4: Nie zwracano się do fundacji i nie egzekwowano obowiązku ich udostępnienia.

[akta kontroli poz. 29]

Stwierdzić należy, że w okresie objętym kontrolą Starosta Mrągowski nie dokonywał corocznej analizy sprawozdań, ani też nie zwracał się do podległych mu fundacji o ich przekazanie bądź wskazanie miejsca i sposobu ich udostępnienia do publicznej wiadomości. Poza jednostkowym przypadkiem (Fundacja Rodowo za 2018 r.) organ nie posiada żadnych sprawozdań z działalności ani informacji o miejscu ich upublicznienia. Nie podejmowano też żadnych prób zmierzających do zapoznania się nimi czy wyegzekwowania ich przekazania. Brak jakiegokolwiek aktywności ze strony organu skutkuje tym, że organ nadzoru nie posiadał żadnej wiedzy o działalności podległych mu fundacji, tym samym nie był w stanie stwierdzić czy ich działalność jest zgodna z prawem, statutem i celem. Zaznaczyć należy, że powinność regularnego (nie rzadziej niż corocznie) nadzoru wynika z *ratio legis* ww. przepisów.

Z pisma Starosty znak: CBIŻK CBIŻK.513.1.2023 przekazanego przed rozpoczęciem kontroli oraz z ustaleń kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą Starosta Mrągowski nie kierował do sądu wniosków w trybie art. 12 FundU.

[akta kontroli poz. 21, 29]

W powyższym zakresie kontroli poddano realizację nadzoru nad 24 fundacjami. Nie wzięto pod uwagę 9 fundacji z uwagi na zmianę siedziby (1 przypadek – poz. 21) oraz datę nabycia osobowości prawnej przypadającą na lata 2022-2023 (8 przypadków – poz. 24-28, 30-32).

Brak należytego nadzoru nad zgodnością działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem w jakim fundacja została ustanowiona, polegający na nieanalizowaniu rocznych sprawozdań oraz braku podjęcia jakichkolwiek adekwatnych działań zmierzających do zapoznania się ze sprawozdaniami, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 ust. 1 FundU. Przyczyną nieprawidłowości jest nienależyte wykonywanie obowiązków służbowych.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadania objęte kontrolą oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

5. Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów (m.in. przedmiot, zakres działalności, odpis z rejestru przedsiębiorców KRS).

Stosownie do treści art. 5 ust. 5 FundU, fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż tysiąc złotych.

Działalność gospodarcza prowadzona przez fundację służy jako uzupełnienie w pozyskiwaniu środków materialnych i stanowi jedynie uzupełnienie aktywności statutowej. Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie – V Wydział Cywilny, w wyroku z dn. 12 lutego 2020 r. sygn. akt V ACa 233/19 „*działalność gospodarcza fundacji nie może być głównym i wyłącznym celem jej działania, bowiem z treści art. 5 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach wynika, iż istotą fundacji i zasadniczym jej celem jest prowadzenie działalności statutowej, działalność gospodarcza zaś ma jedynie tworzyć warunki realizacji celów statutowych i uzupełniać środki na działalność statutową. Działalność gospodarcza fundacji musi być więc dostosowana i podporządkowana działalności statutowej, co oznacza, że co najmniej większość dochodów z działalności gospodarczej musi być przeznaczona na cele statutowe, wydatki zaś na działalność gospodarczą muszą pozostawać w rozsądnej proporcji do wydatków na cele statutowe*”. Działalność gospodarcza fundacji ma z jednej strony pozostawać w ścisłym związku z prowadzoną działalnością statutową, z drugiej jednak nie może stanowić wyłącznego zadania fundacji.

Starosta w ramach swoich kompetencji nadzorczych powinien zatem baczyć aby działalność gospodarcza prowadzona przez fundacje była prowadzona w rozmiarach służących realizacji jej celów. Podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny jest coroczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Ustawodawca mając na względzie potrzebę zapewnienia informacji pozwalających ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej

celów statutowych (w tym także prowadzonej działalności gospodarczej) oraz ujednoczenia sprawozdań, w art. 12 ust. 4 FundU, zawarł delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego. Stosownie do regulacji zawartych w (obowiązującym w okresie objętym kontrolą) rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36) sprawozdanie powinno zawierać m.in.:

- informację o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (§ 2 pkt 3),
- informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł (np. spadek, zapis, darowizna, środki pochodzące ze źródeł publicznych, w tym z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego) oraz formy płatności (np. gotówka, przelew), odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł (§ 2 pkt 5),
- informację o poniesionych kosztach na działalność gospodarczą (§ 2 pkt 6).

Starosta w ramach sprawowanego nadzoru powinien corocznie analizować sporządzane sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji, także pod kątem danych dot. prowadzonej działalności gospodarczej. Inny sposób na pozyskanie takich danych to zapoznanie się corocznym sprawozdaniem finansowym, które przedsiębiorcy obligatoryjnie składają do sądu rejestrowego. Monitorując jawny rejestr KRS możliwym jest ustalenie, że dana fundacja złożyła już roczne sprawozdanie finansowe w sądzie rejestrowym. Starosta w ramach swoich kompetencji nadzorczych może wówczas wystąpić do fundacji o jego udostępnienie. Oczywiście możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem merytorycznym z działalności fundacji uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinna nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane. Wynika to z treści § 5 ww. rozporządzenia. Organ nadzoru może zapoznać się ze sprawozdaniem po jego upublicznieniu (np. na stronie internetowej fundacji) bądź zażądać przekazania jego kopii, albowiem fundacje nie są zobowiązane do ich przesyłania starostom z mocy prawa. Takie ukształtowanie uprawnień starosty powoduje niestety konieczność aktywnego podjęcia odpowiednich działań.

W kontrolowanym okresie, spośród 33 fundacji działających na terenie powiatu mrągowskiego, 20 posiadało wpis do rejestru przedsiębiorców KRS. Spośród tej liczby nie wzięto pod uwagę 6 fundacji (poz. 21, 24, 26, 27, 28, 32), z uwagi na datę uzyskania

osobowości prawnej przypadającą na lata 2022-2023 oraz zmianę siedziby tuż po wpisie do rejestru. W stosunku do fundacji które zostały wpisane do KRS w latach 2022-2023, nie ziścił się jeszcze obowiązek nadzoru, albowiem nie upłynął jeszcze termin na sporządzenie rocznych sprawozdań, wobec czego organ nadzoru nie dysponuje narzędziem umożliwiającym dokonanie analizy ich działalności.

A aktach fundacji przedłożonych do kontroli odnotowano tylko jeden przypadek (Fundacja Rodowo) złożenia sprawozdania z działalności wraz ze sprawozdaniem finansowym za 2018 r. W pozostałych aktach brak jest dowodów jakiegokolwiek aktywności organu w tym zakresie.

W dn. 24 października 2023 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracownika – [REDAKTOWANE], o następującej treści:

Pytanie 5: Czy w latach 2019 – 2023 ustalała Pani które fundacje prowadzą działalność gospodarczą i czy w stosunku do takich fundacji analizowano zakres działalności pod kątem rozmiarów służących realizacji jej celów?

Odpowiedź 5: Nie analizowano czy fundacje prowadzą działalność gospodarczą.

[akta kontroli poz. 27, 29]

Brak należytego nadzoru nad działalnością gospodarczą fundacji pod kątem jej rozmiarów służących realizacji celów, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 w zw. z art. 5 ust. 1 zd. 2 i ust. 5 FundU. Przyczyną nieprawidłowości jest nienależyte wykonywanie obowiązków służbowych.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadania objęte kontrolą oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**

6. Nadzór nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.

Fundacja składa corocznie właściwemu ministrowi sprawozdanie ze swojej działalności. Jego treść jest określona przez ww. rozporządzenie. Zgodnie z art. 12 ust 3 FundU sporządzone sprawozdanie jest przez fundację udostępniane do publicznej wiadomości.

W dn. 24 października 2023 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracownika – [REDAKTOWANE], o następującej treści:

Pytanie 4: Czy w latach 2019-2023 zwracała się Pani do fundacji o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań oraz w jaki sposób egzekwowano realizację obowiązku ich udostępnienia do publicznej wiadomości?

Odpowiedź 4: Nie były prowadzone takie działania.

W okresie objętym kontrolą Starosta Mrągowski nie posiadał wiedzy odnośnie miejsca udostępnienia sprawozdań do publicznej wiadomości, ani nie zwracał się do podległych mu

fundacji, o wskazanie takiego miejsca. Organ nie podejmował żadnych prób zmierzających do ustalenia czy ustawowy obowiązek został przez fundację zrealizowany.

[akta kontroli poz. 27, 29]

Brak należytego nadzoru nad fundacjami pod kątem realizacji obowiązku udostępnienia sprawozdania do publicznej wiadomości, stanowi **uchybiecie** skutkującą naruszeniem art. 12 ust. 3 FundU. Przyczyną uchybień jest nienależyte wykonywanie obowiązków służbowych.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadania objęte kontrolą oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

7. Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.

Zgodnie z art. 13 FundU właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast stosownie do art. 14 ust. 1 i 2 jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, organ o którym mowa w art. 13, może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień w działalności zarządu, albo może żądać dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Po bezskutecznym upływie terminu albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, organ o którym mowa w art. 13, może wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

W okresie objętym kontrolą Starosta Mrągowski nie wnioskował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, a także nie stosował środków nadzorczych w stosunku do zarządu fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 21]

8. Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są

wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy, jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.

W okresie objętym kontrolą Starosta Mrągowski nie wnioskował do Sądu o likwidację fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 21]

9. Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Starosta na podstawie art. 14a FundU sprawuje kontrolę nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (ustawa z dn. 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 dalej „TerroryzmU”), w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 12 TerroryzmU.

Instytucjami obowiązаныmi są m. in. fundacje ustanowione na podstawie FundU, w zakresie w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 21) TerroryzmU).

Do obowiązków fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów TerroryzmU należy m.in.:

- wyznaczenie kadry kierowniczej wyższego szczebla, odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6 w zw. z art. 2 ust. 2 pkt 9);
- wyznaczenie spośród członków organu zarządzającego osoby odpowiedzialnej za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie (art. 7);
- wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko, odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na jej rzecz z przepisami ustawy (art. 8);
- identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności fundacji, a także sporządzanie w postaci

- papierowej lub elektronicznej oceny tego ryzyka, jak również jego aktualizacja nie rzadziej niż co 2 lata (art. 27);
- stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów (art. 33–37, art. 39 i art. 41);
 - stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43, art. 44 i art. 46);
 - dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego oraz wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji (art. 34 ust. 3);
 - prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji w stosunku do klientów, wobec których stosuje się wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego (art. 43 ust. 3);
 - podejmowanie działań określonych w art. 43 ust. 4 w przypadku ujawnienia transakcji nietypowej, nienaturalnie złożonej oraz opiewającej na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego;
 - przechowywanie dokumentacji uzyskanej w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowodów potwierdzających przeprowadzone transakcje (art. 49);
 - wprowadzenie wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 50);
 - przekazywanie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej informacji o przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (art. 72 ust. 1 pkt 1);
 - zawiadamianie w trybie i na zasadach określonych w ustawie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 74);
 - stosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów określonych w ustawie (art. 117);
 - wstrzymywanie transakcji w trybie i na zasadach określonych w ustawie.

Generalny Inspektor Informacji Finansowej (dalej jako GIIF) sprawuje kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli, kontrolę sprawują także, na zasadach określonych w ustawie, ministrowie lub starostowie - w odniesieniu do fundacji (art. 130 ust 1 i 2 pkt 3) TerroryzmU). Kontrola jest przeprowadzana na podstawie rocznych planów kontroli zawierających w szczególności wykaz podmiotów podlegających kontroli, zakres kontroli oraz uzasadnienie jej przeprowadzenia. Przy opracowywaniu planów

kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849. GłIF może zwrócić się do starosty, o przeprowadzenie kontroli doraźnej w instytucjach obowiązanych (art. 131 TerroryzmU).

Starosta przekazuje GłIF:

- roczne plany kontroli wraz z uzasadnieniem, nie później jednak niż do dn. 31 grudnia roku poprzedzającego kontrolę, a także aktualizacje planów, w terminie 14 dni od dnia ich sporządzenia;
- zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli doraźnej wraz z uzasadnieniem, nie później niż w dniu rozpoczęcia kontroli, chyba że przeprowadzenie kontroli wynika z zaktualizowanego planu kontroli;
- informację o wynikach kontroli, w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia lub wydania zaleceń pokontrolnych albo podjęcia decyzji o odstąpieniu od ich wydania (art. 131 ust. 5 TerroryzmU)

Tryb i zasady przeprowadzania kontroli zawarte są w przepisach art. 133-146 TerroryzmU.

Starosta realizując ustawowy obowiązek kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną, musi przede wszystkim posiadać wiedzę czy dana fundacja nabyła taki status w związku z realizowanymi płatnościami gotówkowymi. Jak już zostało wskazane powyżej, podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość wglądu jest coroczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Stosownie do § 2 pkt 10 i 11 ww. rozporządzenia (obowiązującego do dn. 31 grudnia 2022 r.), sprawozdanie powinno zawierać informację, czy fundacja jest instytucją obowiązaną oraz o przyjęciu lub dokonaniu przez fundację płatności w gotówce, o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, wraz ze wskazaniem daty i kwoty operacji. Według aktu wykonawczego obowiązującego od dn. 1 stycznia 2023 r. t.j. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2791), wymagane dane zamieszcza się w polu X i XI formularza stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Oczywiście możliwe jest także zwrócenie się o powyższe dane z zapytaniem w trybie nadzoru.

Starosta Mrągowski pismem CZK.513.2.2018 z dn. 9 grudnia 2018 (tuż przed okresem objętym niniejszą kontrolą) zwrócił się do podległych mu wówczas 19 fundacji, o nadesłanie do dn. 31 stycznia 2019 r. oświadczeń dotyczących realizowanych płatności. Odpowiedzi udzieliło tylko 9 fundacji (poz. 1, 3, 4, 7, 10, 14, 15, 17, 18), z czego 2 oświadczenia (poz. 10 i

17) są wadliwe gdyż na wzorcu nie zostały skreślone/zakreślone odpowiednie pola. Organ nie wezwał tych fundacji do poprawienia oświadczeń co sugeruje że się z nimi w ogóle nie zapoznał. Co do pozostałych fundacji organ nie ponowił wezwania. Także w kolejnych latach nie zwracano się do podległych fundacji o przekazanie ww. informacji. W dn. 3 listopada 2021 r. na stronie BIP Urzędu zamieszczono komunikat dotyczący tematyki przepisów Terroryzmu ze wzmianką, aby podmioty które są instytucją obowiązaną przekazywały Starości pisemną informację o tym fakcie (kolejny komunikat z dn. 9 lutego 2022 r. takiej wzmianki już nie zawierał). Działania te są niewystarczające aby można było stwierdzić że prowadzony był prawidłowy nadzór pod tym kątem. Poza powyższymi zdarzeniami organ nie wykazał jakiegokolwiek innej aktywności nadzorczej.

Analizie poddano realizację nadzoru nad 24 fundacjami. Pominięto 9 fundacji (poz. 21, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32), z uwagi na datę uzyskania osobowości prawnej przypadającą na lata 2022-2023 oraz zmianę siedziby tuż po wpisie do rejestru. W stosunku do fundacji które zostały wpisane do KRS w latach 2022-2023, nie ziścił się jeszcze obowiązek nadzoru, albowiem nie upłynął jeszcze termin na sporządzenie rocznych sprawozdań w których wpisuje się status podmiotu obowiązanego, wobec czego organ nadzoru nie dysponuje narzędziem umożliwiającym dokonanie analizy pod tym kątem.

Z pisma Starosty znak: CBiZK.513.1.2023 z dn. 13 października 2023 r. przekazanego przed rozpoczęciem kontroli wynika, że w latach 2019-2023 Starosta Mrągowski dokonał ustalenia czy fundacje mające siedzibę na obszarze powiatu są instytucjami obowiązanyymi, oraz sporządził roczne plany kontroli.

Twierdzeniom tym przeczy zebrany w toku kontroli materiał, z którego wynika brak jakiegokolwiek aktywności organu w tej materii. Ustalenia kontroli potwierdzają ustne wyjaśnienia pracownika – ██████████, przyjęte w dn. 24 października 2023 r., o następującej treści:

Pytanie 6: Czy w stosunku do fundacji które nie udzieliły odpowiedzi na pismo z 9 grudnia 2018 r. (dot. statusu podmiotu obowiązanego) podejmowano inne próby wyegzekwowania odpowiedzi w tym zakresie?

Odpowiedź 6: Nie były podejmowane inne próby.

Pytanie 7: Czy i w jaki sposób w latach 2019 – 2023 ustalano czy fundacje mają status instytucji obowiązanej ?

Odpowiedź 7: Poza pismem z 9.12.2018 r., zamieszczono też na stronie starostwa komunikaty z dn. 3.11.2021 i 9.02.2022.

Pytanie 8: Dlaczego w latach 2019 – 2023 nie opracowano rocznych planów kontroli w fundacjach mających status podmiotów obowiązanych?

Odpowiedź 8: Nie widzieliśmy podstaw do sporządzenia takich planów. Z informacji udzielonych przez fundacje wynikało że nie są one instytucjami obowiązany

[akta kontroli poz. 21, 27, 29, 35]

Brak należytego nadzoru nad fundacjami, pod kątem ustalenia czy są one instytucją obowiązana, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 14a FundU.

Osobą odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości jest pracownik realizujący zadania objęte kontrolą oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

Starosta Mrągowski, pismem z dnia 30 listopada 2023 r. znak CBiZK.513.1.2023 wniósł, z zachowaniem terminu określonego w art. 40 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 21 listopada 2023 r., dotyczące wskazanych w projekcie wystąpienia pokontrolnego nieprawidłowości w sprawowanym nadzorze. Zgłoszone przez Starostę zastrzeżenia zostały oddalone w całości. Stanowisko kierownika komórki ds. kontroli do zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem przekazane zostało Staroście Mrągowskiemu w dniu 4 grudnia 2023 r.

Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Wprowadzenie do treści Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Mrągowie zapisów dotyczących nadzoru nad fundacjami.
- 2) Monitorowanie zmian w statutach podległych fundacji. W przypadku nieotrzymania statutu z sądu rejestrowego, podejmowanie odpowiednich kroków w celu jego uzyskania.
- 3) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad działalnością fundacji, pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona (w szczególności poprzez analizę sprawozdań merytorycznych z działalności oraz uchwał zarządu fundacji).
- 4) W przypadku braku możliwości zapoznania się ze sprawozdaniem, pomimo podjętych działań w tym kierunku oraz w razie uzasadnionej wątpliwości co do zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem, kierowanie do sądu wniosków w trybie art. 12 FundU.
- 5) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad prowadzeniem przez fundację działalności gospodarczej, w rozmiarach służących realizacji jej celów (w szczególności przez analizę rocznych sprawozdań).
- 6) Sprawowanie należytego nadzoru nad obowiązkiem udostępnienia przez fundację rocznego sprawozdania z działalności do publicznej wiadomości.
- 7) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych pod kątem ustalenia, czy

fundacja jest podmiotem obowiązującym w rozumieniu przepisów TerroryzmuU. W przypadku ustalenia że fundacja jest podmiotem obowiązującym, podjęcie działań kontrolnych na podstawie art. 14a FundU w zw. z art. 130-146 TerroryzmuU.

- 8) Zapewnienie (w miarę możliwości finansowych) pracownikowi realizującemu zadanie, udziału w specjalistycznym szkoleniu z zakresu nadzoru nad fundacjami.

Proszę Panią Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WZ. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Piotr Opaczewski
II WICEWOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI